Otsikko	Muistion laadinnasta vastannut osasto/-t
Apuvälinepalvelujen kehittäminen kaikille ikäryhmille poikkihallinnollisesti	YTO/SVO

Asiasta on saatavilla lisämateriaalia, ja se on tallennettu "Muu tietoaineisto" –kansioon ☒

Mikäli tavoitteena on saada aikaan hallitusohjelmakirjaus, kirjoita se tähän tiiviisti kahdella lauseella

Parannetaan apuvälinepalvelujen sujuvuutta yhteistyössä terveyden- ja sosiaalihuollon, vammaispalvelujen ja Kelan ammatillisten apuvälinepalvelujen kanssa. Tuetaan tähän liittyviä yhteistyörakenteita ja toimintakäytäntöjä, lisätään apuvälineosaamista sekä erilaisista apuvälineistä että apuvälineiden soveltuvuuden arvioinnista apuvälineen käyttäjälle.

Kuvaus ja perustelu

Apuvälineiden hankintakustannukset lisääntyvät ikääntyvän väestön lisääntyessä ja toisaalta teknologian kehittymisen myötä. On arvioitu, että sairaanhoitopiirit ja kunnat hankkivat vuonna 2020 uusia lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineitä yli 110 milj€. Luku on arvio, koska kansallista luotettavaa tilastoa ei ole olemassa. Nämä arvioidut eurot ovat ainoastaan terveydenhuollon lääkinnällisenä kuntoutuksena hankkimien uusien apuvälineiden hankintaan kuluva summa. Lisäksi tulevat apuvälineen tarpeen arviontiin, apuvälineen huoltoon ja ylläpitoon liittyvät kustannukset. Vammaispalveluista korvataan taloudellisena tukena välineitä ja laitteita ja Kela korvaa ammatillisena kuntoutuksena vaativia apuvälineitä. Usein sekä Kelan että vammaispalvelun kautta annettaviin apuvälineisiin terveydenhuollon apuvälineasiantuntijat antavat lausunnon apuvälineen tarpeesta apuvälineen hakijan oman kuvauksen tueksi.

Teknologian kehityksen myötä käsitykset vaativasta apuvälineestä muuttuu ja toisaalta tulee yhä monipuolisempia apuvälineitä, mutta myös kalliita, toimintakyvyn tukemiseen. Lisäksi apuvälineitä on vaikea joskus erottaa, mikä on ammatillisen tai lääkinnällisen kuntoutuksen apuväline. Asiantuntevien ja kustannustehokkaiden apuvälinepalveluiden kehittämiseksi tulee yhteistyötä lisätä ja yhdessä kehittää malli, miten arvioidaan uuden teknologian käyttöön ottaminen, miten kehitetään apuvälineprosessia.

Teknologian kehittyminen lisää mahdollisuuksia tukea työ- ja toimintakykyä ja korona aikana lisääntynyt etätyöskentelyn mahdollisuus avaa työmahdollisuuksia eri lailla toimintarajoiteisille henkilöille, joiden työkykyä voidaan tukea uuden teknologian avulla. Teknologian kehittyminen ja uusien apuvälineiden käyttöön ottaminen hallitusti ja kustannustehokkaasti vaatii uudenlaista osaamista ja hyvinvointialueiden yhteistyötä harvinaisten ja uusimman teknologian käyttöön ottamisessa. Tästä syystä on luotava malli, jolla luovutusperusteita päivitetään, miten markkinoille tulevien uusien apuvälineiden merkitystä arvioidaan toimintakyvyn tukemisessa, jotta voidaan taata tarkoituksenmukaiset ja yhdenvertaiset sekä kustannustehokkaat apuvälinepalvelut koko maassa.

1. Selkeytetään työnjakoa ja päivitetään lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteet opasta kuvaamaan myös muiden toimijoiden osuus apuvälinepalveluissa hoito- ja kuntoutuspolkujen eri vaiheissa. Näin toimintamallit myös yhtenäistyvä koko maassa.
2. Selvitetään apuvälineiden luovutukset ja kustannukset hyvinvointialueilla apuvälinepalvelujen kehittämisen pohjaksi
3. Kehitetään malli uuden teknologian käyttöön ottamiseksi. Pilotoidaan malli muutamilla YTA alueilla yhteistyössä mm. vammaispalvelujen, sosiaalihuollon ja Kelan kanssa.
4. Yhtenäistetään lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden arviointi ja seurantamittareita.

Arvio taloudellisista- ja hyvinvointivaikutuksista sekä mahdollisista kustannushyödyistä (arvio vaikutuksia sillä tarkkuudella kuin tässä vaiheessa on mahdollista) Kehittämällä apuvälinepalvelujen prosessia, arviointimallia, seurantaa ja tutkimusta, hillitään apuvälinepalvelujen kustannuksia ja samalla voidaan kuitenkin tukea henkilöiden kotona asumista ja työssä käyntiä entistä paremmin. Kehityskohteiden koordinointi ja toteutus sekä pilotointikustannukset 5milj€ vuosille 2024 - 2027